

Dolderse Kroniek



Villa Chr. Pleines ca. 1910

10^e jaargang nr. 3 – september 2007

uitgave van de
Historische Vereniging Den Dolder

Historische Vereniging Den Dolder

Opgericht 9 april 1997.

10e jaargang nr. 3, september 2007

Verschijnt in de maanden: januari, mei en september.

Bestuur

Voorzitter: Wim Moens, Bremlaan 13
3735 KH Bosch en Duin
tel. 030-2287756
wdmoens@hetnet.nl

Secretaris: Petra Koek, Dolderseweg 230,
3734 BR Den Dolder.
tel. 030-2258492
mpkoek@wanadoo.nl

Penningmeester: Leo Kok, Eekhoornlaan 43,
3734 GW Den Dolder
tel. 030-2285890

Redactie en Layout: Frits Stuurman
Hezer Enghweg 122
3734 GV Den Dolder
tel. 030-2280163
fritsstuurman@casema.nl

Druk: Drukkerij Neo Print Grafische Producties
Beukenlaan 86b, 3762 AK Soest
tel. 035-6013255

Tekstvoorstellen en reacties naar de redactie.

Alle rechten voorbehouden.

Overname uit deze uitgave is alleen toegestaan na schriftelijke toestemming van het bestuur van de Historische Vereniging Den Dolder.

De contributie bedraagt 13.60 Euro per jaar.

Betaling is mogelijk: Contant bij de penningmeester,
of op postrekening **7739816** t.n.v. **Historische Vereniging Den Dolder**.

De homepage op internet van de vereniging is:
<http://www.geocities.com/albvs/dendolder>

ISSN: 1389-0026

Redactioneel

Dit is het laatste nummer van de **tiende** jaargang van onze Dolderse Kroniek. En tevens dus het laatste in het tiende verenigingsjaar.

Het jubileumjaar loopt ten einde maar er zijn nog wel activiteiten te verwachten: Er is nog de wandeling door Den Dolder Noord in de maand oktober en dan natuurlijk nog de jaarlijkse tentoonstelling in het eerste weekend van november. Deze gaat dit jaar over de scholen en vooral de mensen daarin.

Bij alle huizen in Den Dolder worden de beschrijving van de wandeling en een historische krant bezorgd.

In het septembernummer van 2006 en het januarinummer van 2007 kon U lezen over het eerste postkantoor van Den Dolder. Harm Sok neemt ons in dit nummer mee naar de andere postkantoren die we daarna nog hebben gehad: drie stuks geopend in resp. 1928, 1951 en 1958. Sinds september 2001 is het laatste postkantoor gesloten. Harm rekende voor ons uit dat er 89 jaar, 9 maanden en 27 dagen door de postkantoren diensten werden verleend aan de Dolderse gemeenschap.

Verder in dit nummer een vervolg van de artikelenreeks over de School met den Bijbel.

Tenslotte een korte terugblik op de brand in paviljoen De Grashoek van Dennendal: Dit jaar al weer 25 jaar geleden. Evert Kok sprak met twee brandweerlieden over hun herinneringen.

Frits Stuurman

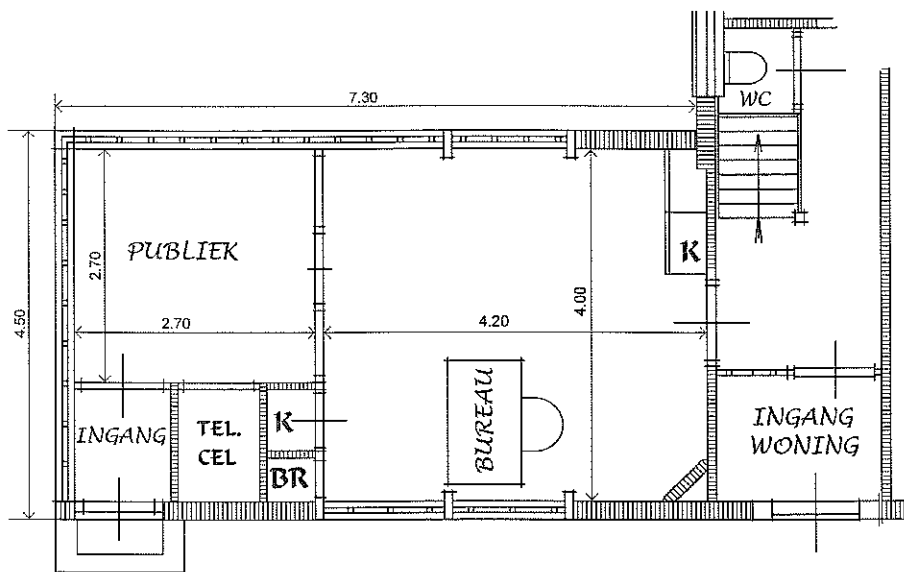
De drie volgende postkantoren in Den Dolder

Door Harm Sok

Het tweede postkantoor

De heer Van Winterswijk kocht begin 1928 een perceel grond aan de Dolderseweg, nabij de Hertenlaan, van Ir. H. Hoving uit Rotterdam. Hij plande daarop een woonhuis met een uitbouw voor een postkantoor. De bouwtekening werd gemaakt door de architecten Jac. P.H. Wormer en Joh. A. Wentink. Het architectenbureau Jac. P.H. Wormer en Joh. A. Wentink was gevestigd in de villa "ONDER DE DENNEN" nu Hertenlaan 35. De bouwtekening van het postkantoor werd op 25 juni 1928 bij de gemeente ingediend. De bouwvergunning werd op 10 juli 1928 verleend. Direct daarna werd met de bouw begonnen want men wilde voor de Kerstdagen klaar zijn. In vergelijking met het eerste postkantoor was de publieksruimte en de kantoorruimte iets kleiner maar de ruimte in de woning aanzienlijk groter.

Het pand kreeg als adres Dolderseweg 112, Den Dolder. Het bouwwerk was half december 1928 gereed. Het postkantoor kon op 24 december 1928 worden geopend.



Bouwtekening postkantoor Dolderseweg 112.



De eerste steen werd gelegd op 7 September 1928 door Anna en Chrisstoffhina Martha van Winterswijk, dochters van de familie Van Winterswijk, resp 7 en 4 jaar oud.

Ingenieur H. Oving uit Rotterdam was in maart 1929 bereid het driehoekig stukje grond tussen de Dolderseweg, Hertenlaan en het postkantoor kosteloos aan de gemeente Zeist af te staan op voorwaarde dat er langs het postkantoor een klinkerweg werd aangelegd met een breedte van 4 meter op kosten van de gemeente. Het perceeltje grond diende door de gemeente als een plantsoen te worden ingericht en onderhouden. Ook diende de gemeente te zorgen dat bij de ingang van het postkantoor een lantaarn werd geplaatst. De kosten van het geheel zouden f 600

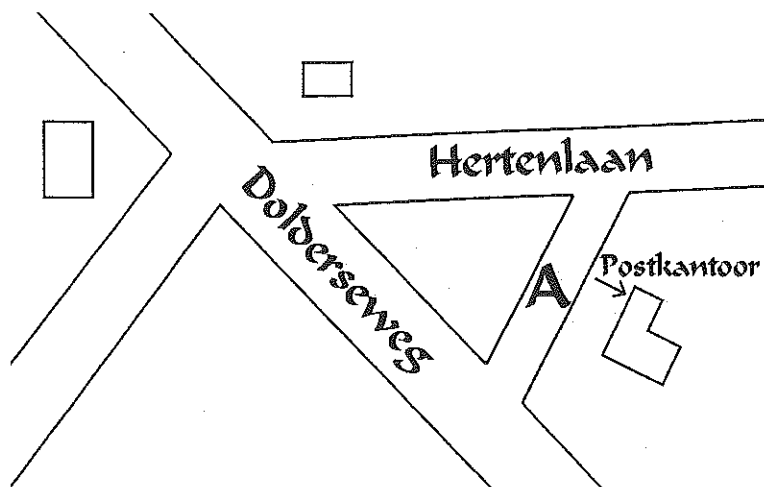
Nieuw Hulppost- en telegraafkantoor.

Het nieuwe hulppost- en telegraafkantoor aan den Dolderschenweg hoek Hertenlaan, zal a.s. Maandag 24 December in gebruik worden genomen.

Zulks beteekent voor de bewoners van Den Dolder ongetwijfeld een groote verbetering, gezien vooral de uitbreiding ten Zuiden van het Station. Ook de bewoners van het villapark „Bosch en Duin” zullen van deze verbetering profijt trekken.

— o —

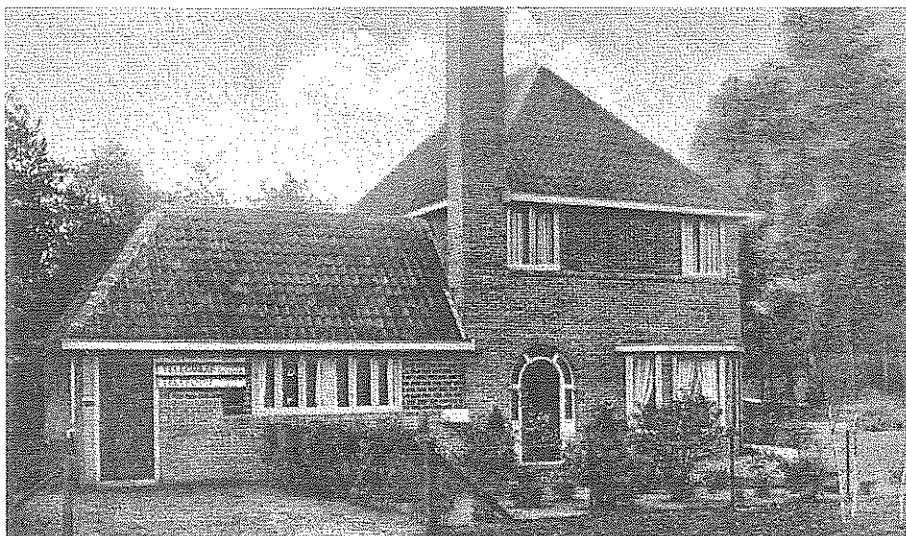
Bericht in de Zeister Courant van 22 December 1928.



A is de klinkerweg die door de gemeente zou moeten worden aangelegd.

bedragen. De NV "Boschwijk" was bereid de helft van de kosten te dragen. Dus stelde B. en W. op 29 maart 1929 de gemeenteraad voor het resterende bedrag van f 300 daarvoor uit te trekken.

De publieksruimte van het nieuwe postkantoor was iets kleiner vergeleken met het oude kantoor Dolderseweg 115. Door toename van het aantal klanten kwam het



Het linker gedeelte van het gebouw was het postkantoor (foto 1933)

regelmatig voor dat het publiek buiten in de rij stond te wachten, omdat er binnen geen ruimte was. Andere problemen waren er daarna vele jaren niet. Toen Bilthoven op 1 april 1947 weer werd bevorderd van bijkantoor naar postkantoor, kwam Den Dolder weer onder het ressort van Bilthoven.



Wachtend publiek voor het postkantoor (±1947)

men dat het tijd werd deze zaak eens verder te onderzoeken, waarschijnlijk omdat er nu ook een handelsonderneming als benadeelde bij betrokken was. De Postale recherche onderzocht de zaak en kwam met voldoende bewijzen en riep toen de hulp in van de Rijksrecherche. De dagen daarna stapelden de bewijzen zich steeds verder op. De handelsonderneming was het meest gedupeerd. Het verschil tussen hetgeen de klanten betaalden en de voorgeschreven posttarieven stak de kantoorhouder in eigen zak.

De kantoorhouder bekende en gaf als reden op dat er in het postkantoor steeds een kastekort was. Hij zei, dat publiek wel waarschuwde als hij te weinig uitbetaalde, maar zeiden niets als per ongeluk teveel werd gegeven. De Officier van Justitie besloot de kantoorhouder in hechtenis te nemen. De taak van kantoorhouder werd daarna waargenomen door de heer Mendels uit Zeist. De Officier van Justitie vond dat een ambtenaar in dienst van het openbaar gezag volkomen eerlijk en betrouwbaar diende te zijn en eiste 8 maanden gevangenisstraf. De Rechter vond 6 maanden voldoende.

Begin 1950 dienden enige inwoners en een handelsonderneming van Den Dolder een klacht in bij de PTT over onregelmatigheden met postpakketten in het postkantoor Den Dolder. Bij de klanten werd een hogere frankering voor postpakketten in rekening gebracht dan volgens het posttarief was voorgeschreven. In de dertiger jaren waren er ook al eens klachten geweest maar toen werd door de PTT daar niet verder naar gekeken. Nu vond

Kantoorhouder PTT krijgt zes maanden

De Utrechtse Rechtbank wees Vrijdag vonnis in de zaak tegen de 61-jarige kantoorhouder der PTT te Den Dolder, dhr A. v. W., tegen wie wegens het in rekening brengen van hogere frankering dan in werkelijkheid verschuldigd, acht maanden gevangenisstraf met aftrek was geëist. De Rechtbank veroordeelde hem tot zes maanden gevangenisstraf met aftrek van preventieve hechtenis.

De Directeur der Posterijen zocht naar een andere kantoorhouder en samen met de gemeente Zeist naar een andere ruimte voor het postkantoor. Er werd een sollicitatieprocedure gestart. Daarop reageerde de heer G. Wierks uit Tienhoven, die daar al enige jaren werkte op het postkantoor. De heer Wierks werd aangenomen. Hij nam het kantoor over van de heer Mendels en reed dagelijks op zijn motorfiets in weer en wind van Tienhoven naar Den Dolder. Huisvesting voor zijn gezin was in Den Dolder nog niet aanwezig. Als rechterhand had de heer Wierks de heer Zuidscharwoude die woonachtig was in Zeist en al enige tijd bij de heer Winterswijk in het postkantoor werkte.

Het "Duivenhuis" aan de W. Arntszlaan was in de zomer van 1951 vrijgekomen. De heer Scheps van de Baarnseweg, die al jaren deel uitmaakte van de Gemeenteraad van Zeist en goed op de hoogte was wat er zich in Den Dolder afspeelde, had een tip gegeven aan de Directeur der Posterijen. Het hulppostkantoor was nog steeds ondergebracht in de aanbouw van het huis Dolderseweg 112 en deze toestand was volgens de Directeur der Posterijen steeds meer ongewenst. In het Duivenhuis zou het Hulppostkantoor ten opzichte van Den Dolder ook meer centraal liggen. De Directeur nam toen direct contact op met de eigenaar van het pand met de bedoeling er de beschikking over te krijgen, maar vond het onderkomen niet geschikt voor een postkantoor. Dat dit huis een goed onderkomen zou kunnen zijn voor de nieuwe kantoorhouder van het postkantoor, de heer Wierks, en zijn gezin, daar werd niet over nagedacht.

Op 22 oktober 1951 werd het Raadsvoorstel nr. 74 in de gemeenteraad aangenomen om het hulppostkantoor tijdelijk onder te brengen in het bureau van de hulpsecretarie aan de Dolderseweg nr.71 waar ook het politiebureau was ondergebracht.

Een bericht in de Nieuwe Zeister Courant van 7 november 1951 gaf het volgende weer:

"Het is met huisvesting van de P.T.T. te Den Dolder droevig gesteld. De vorige kantoorhouder leeft op gespannen voet met de P.T.T., doch is eigenaar van het kantoor en de woonruimte en maakt het de huidige ambtenaar erg moeilijk. Dit is een wantoestand, waarvan ook het Dolderse publiek de dupe is geworden. Bovendien is ook het kantoor niet ruim genoeg. De P.T.T. heeft een oplossing gezocht en meent haar gevonden te hebben door "inwoning". De gemeente heeft zich bereid verklaard het bureau van de P.T.T. onderdak te verschaffen in de woning van de hulpsecretarie, waar ook de politiepost is gehuisvest".

In de gemeenteraad van Zeist werd een opmerking gemaakt dat de PTT wel miljoenen had uit te geven voor televisie, maar geen paar duizend gulden kon missen voor een behoorlijk postkantoor in Den Dolder.



In het midden is de politiepost en aan de linker zijde de hulpsecretarie. In dat laatste gedeelte zou ook het postkantoor ondergebracht moeten worden.

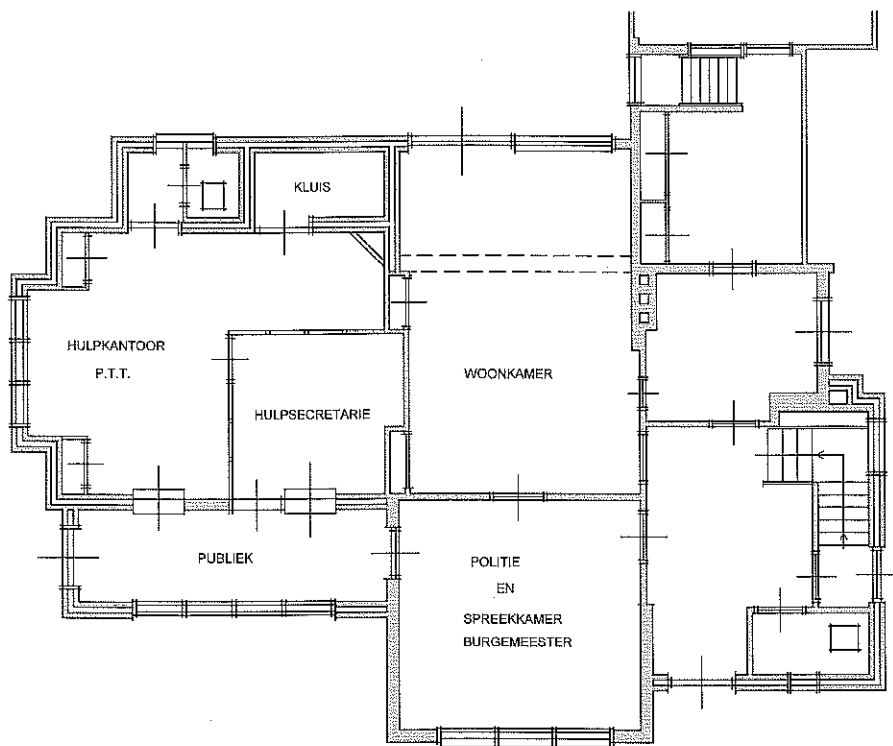
Foto ± 1951

Het derde postkantoor

Het huis Dolderseweg 71 werd gebouwd in 1917 door bouwondernemer P. van der Sterre die toen woonde in het pension Leeuwenhorst naast het station Den Dolder. De eerste bewoonster was Mej. B.B.J.E. Vermunt. Het pand werd de jaren daarna steeds verder uitgebouwd. Als eerste werd in 1921 een grote bijkeuken aan de achterzijde aangebouwd. Daarna werd in 1925 een grote kamer aan de linker zijde aangebouwd met een boven etage. De jaren daarna volgden nog vele kleinere verbouwingen. Na de oorlog 40/45 werd het pand door de gemeente Zeist overgenomen. Daar werd op de begane grond een Politiepost ondergebracht en een hulpsecretarie van de gemeente Zeist. De bovenverdieping werd bewoond door één van de Dolderse politieagenten.

Als in dat pand beneden ook het postkantoor ondergebracht moest worden betekende dat voor de gehele benedenverdieping een flinke verbouwing. De kosten werden geraamd op f 63.500,-. De gemeente architect merkte daarover het volgende op:

"Hierbij is aan een volledige splitsing gedacht van het PTT kantoortje met de



Bouwtekening van het pand Dolderseweg 71 (tekening uit 1951)

bovenwoning, met de Politiepost en de hulpsecretarie. De volledige verbouwingskosten zouden door de PTT in 10 à 13 jaar moeten worden terugbetaald."

In de tijd dat de verbouwing aan het perceel Dolderseweg 71 werd uitgevoerd bleven de Politiepost en hulpsecretarie in bedrijf. Het postkantoor werd op 3 februari 1952 geopend.

In de Nieuwe Zeister Courant van 1 februari 1952 werd het volgende bericht geplaatst:

Verplaatsing hulppostkantoor

DEN DOLDER – Ten behoeve van de bewoners van Den Dolder en omliggende wijken, berichten wij dat met ingang van 3 Februari a.s. het hulppostkantoor zal worden ondergebracht in de Politiepost, Dolderseweg 71.

In de Nieuwe Zeister Courant van 7 februari 1952 werd het volgende bericht geplaatst:

Verplaatsing hulppostkantoor

DEN DOLDER – Ten behoeve van de bewoners van Den Dolder en omliggende wijken, berichten wij dat met ingang van 3 Februari a.s. het hulppostkantoor zal worden ondergebracht in de Politiepost, Dolderseweg 71.

Bericht uit de Nieuwe Zeister Courant van 1 februari 1952

Het Postkantoor.

Zo is dan Zaterdagmiddag de inventaris van het postkantoor aan de Hertenaan overgebracht naar de voor dit doel ingerichte ruimte in de Politiepost en hulpsecretarie. Dank zij het feit dat de telefoon buiten is geplaatst, is de beschikbare ruimte ongeveer de zelfde gebleven als in het vorige postkantoor.

Het is dus inderdaad "een" oplossing, zoals we reeds eerder schreven en niet "de" oplossing. Want het kan niet anders of in de toekomst is deze plaats te klein. Na kortere of langere tijd zal de gemeente dus weer voor de vraag komen te staan wat nu? Het is immers zo, dat het Rijk voor de inrichting van een postkantoor zorgt, wanneer de gemeente een gebouw beschikbaar stelt. De gemeente is hier, zo niet de alleen belang hebbende, dan toch in de eerste plaats de meest belanghebbende. En in de gemeente is het weer het publiek, in dit geval het Dolderse publiek, dat zeer veel interesse heeft bij een postkantoor in het centrum van de buurt.

Voor het pand Dolderseweg 112, dus het oude postkantoor bij de Hertenaan, werd op 13 maart 1952 een bouwvergunning aangevraagd voor een groter raam in het voormalige postkantoor en in de spreekcel was een toilet gepland. De aanbouw werd daarna als pensioen verhuurd.

Begin 1952 werden de nieuwe duplexwoningen opgeleverd aan de Boschwijklaan. De familie Wierks kon nummer 2, de benedenwoning, van deze laan betrekken. Dat betekende voor de heer Wierks het einde van het dagelijks heen en weer rijden op zijn motorfiets van Tienhoven naar Den Dolder. Toen later weer nieuwe woningen aan de Willem Arntszlaan werden opgeleverd verhuisde de familie Wierks naar nummer 59 van deze laan.

Het vierde postkantoor

Op 24 september 1957 werd door H.W. van Beek een bouwvergunning aangevraagd voor het bouwen aan de Paduaweg van 4 winkels met bovenwoningen, 4 schuurtjes en 9 autoboxen.

De bouwtekening was gemaakt door architect J.G. de Boer in Den Dolder. De eigenaar van deze woningen was de N.V. "De Bilt" Maatschappij tot exploitatie van onroerende goederen uit Utrecht. De vergunning werd op 6 november 1957 verleend. Het betrof Paduaweg 3a, 3b, 3c, en 3d.

Het kantoor van de P.T.T. in het perceel Dolderseweg 71 was door de uitbreiding



De vier winkelpanden aan de Paduaweg (juli 1958)

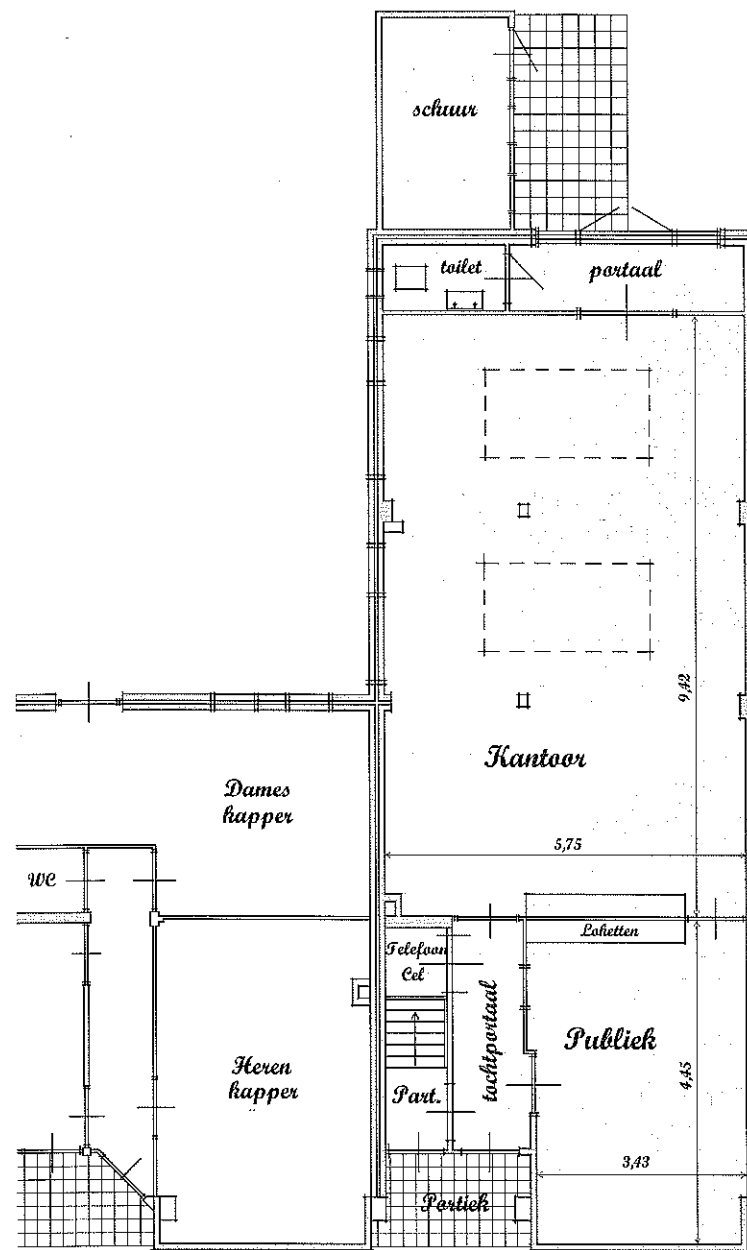
der werkzaamheden te klein geworden. De P.T.T. vond een oplossing door het vierde pand van de nieuwbouw aan de Paduaweg compleet met bovenwoning te huren van de N.V. "De Bilt". In overleg met betrokken partijen werd het bouwplan zodanig gewijzigd en uitgebreid dat er voldoende ruimte geschapen werd voor het onderbrengen van het postkantoor. Vanwege de grote kosten kon een kluis in het postkantoor niet in het plan worden opgenomen. Daarom was het voor

de P.T.T. van groot belang met het oog op de werkzaamheden en de veiligheid dat de kantoorhouder in het pand boven het kantoor kwam te wonen. Toen de woning boven het postkantoor gereed was kon de familie Wierks verhuizen van Willem Arntszlaan 59 naar de Paduaweg 3d.

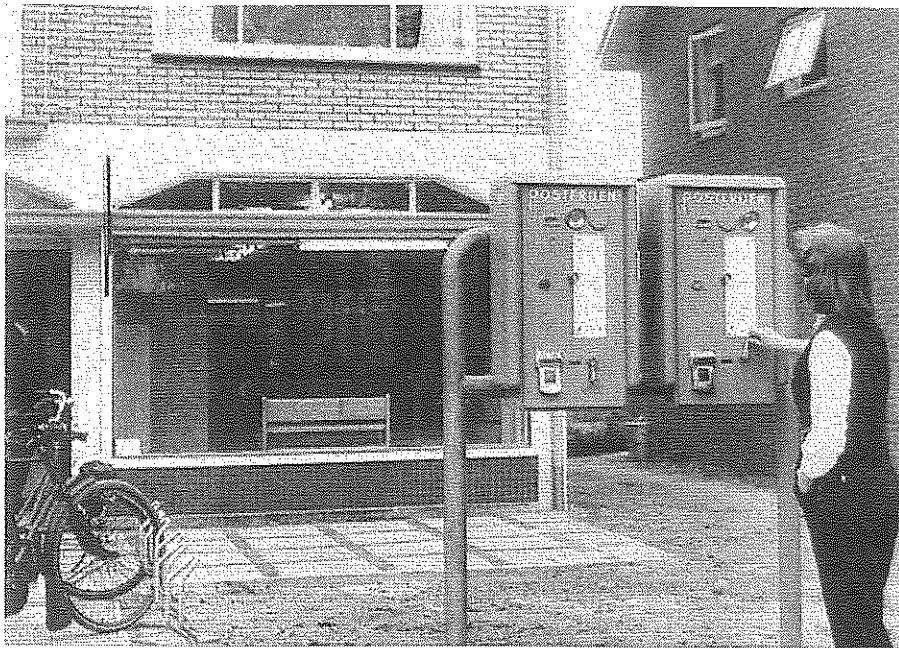
Opening nieuwe postkantoor

DEN DOLDER. — Het nieuwe postkantoor van de PTT aan de Paduaweg nr 5 zal op maandag 7 juli a.s. in gebruik worden genomen.

Bericht uit de Nieuwe Zeister Courant van 25 juni 1958.



De bouwtekening van het postkantoor Paduaweg 5 met de uitbouw aan de achterzijde



Postkantoor Den Dolder met de postzegelautomaten, juli 1958

Medio 1958 werd het bouwwerk voltooid en de winkels, maar ook het nieuwe postkantoor ingericht. Het hulpkantoor Den Dolder werd op 7 juli 1958 verplaatst van de Dolderseweg 71 naar de Paduaweg 5. Vanaf deze datum heeft het postkantoor in Den Dolder naar volle tevredenheid van de Dolderse bevolking gewerkt.

In verband met de indienststelling van de nieuwe telefooncentrale in Utrecht werd op 4 november 1968 om 06.00 uur het netnummer 03402, waar Den Dolder, Bosch en Duin en Bilthoven ondervielen, gewijzigd in 030. Tevens werden alle abonneenummers 6-cijferig door voor het oude nummer de cijfers 78 te plaatsen.

In 1979 gaf de heer Wierks zijn functie als hoofd van het Postkantoor over aan de heer Smit die deze taak uitvoerde tot 1985. Toen nam de heer Lansing deze taak op zich tot 1992. Daarna kwam de heer Veenman.

Op donderdag 27 september 2001 was de laatste werkdag van het postkantoor aan de Paduaweg 5.

Dat betekende het einde van een tijdperk van 89 jaar postkantoor Den Dolder.

Op 1 oktober 2001 werd bij de Tabak Specialist, Dolderseweg 89 te Den Dolder een servicepunt geopend met een aangepast assortiment.

Eene school met den Bijbel (14)

Door Rob Haars

Op 1 oktober 1918,

“Na afloop van de bovenstaande Algem. Vergadering heeft nog eene bespreking plaats door het Bestuur, betreffende de verlichting. We hebben er ons van kunnen overtuigen dat de carbiddlampen slecht branden en wordt besloten electrisch licht te doen aanleggen in school en onderwijzerswoning, zooals omschreven in de notulen van 28 Augustus l.l.”

Nog steeds heeft het bestuur geen besluit genomen met betrekking tot de eventuele vaste benoeming van Mejuffrouw Becker. Op 17 december 1918 staat dit punt weer op de agenda.

“Aan de orde is eerst de al of niet aanstelling voor vast van de tijdelijk onderwijzeres Mej. J. Becker. De Heer Prang zegt zooveel hij het kan beoordeelen, haar onderwijs goed is, maar wat de omgang betreft is er niet veel aan. Ook de Heer van der Meij is van dezelfde meening. De Heer Lasterie zegt dat de toon en de manier van omgang met de kinderen heel goed is. De omgang met andere menschen echter niet zoo aardig. Haar werk, ijver en toewijding op de school laat niet veel te wenschen over. Zij geeft zich geheel aan haar werk. Alles bijeen genomen is zijn advies, haar voor vast aan te stellen. Niemand is er tegen en wordt den secretaris opgedragen haar dit mede te deelen en te vragen spoedig te berichten of zij die vaste aanstelling aanneemt. De bekende verklaring in verband met het eventueel overlijden van den Heer Pleines behoeft zij niet te teekenen, omdat die in de tegenwoordige omstandigheden geen zin heeft.

De Heer Lasterie vraagt turf aan voor het aanmaken der kachels. Besloten wordt een 100 stuks te koopen, die door den Heer Prang zullen worden besteld.

Voor den aanleg van het electrisch licht in school en huis heeft de Heer Prang aan den Heer Bakker alhier betaald f 248,77, terwijl als garantiesom voor 5 jaren f 200,- aan de Electriciteits Maatschappij moet worden betaald. Het betreffende contract wordt door den Heer Prang aan den secretaris overhandigd, die voor onderteekening door Voorzitter en secretaris zal zorg dragen. Vastgesteld wordt dat de Heer Lasterie in dat bedrag van f 200,-, f 28,80 per jaar gedurende 5 jaren zal bijdragen. Dit zal per maand met f 2,40 worden verrekend. Deze f 28,80 wordt elk jaar weer aan het Reservefonds toegevoegd.”

In maart 1919 vraagt de heer Lasterie nieuwe leermiddelen aan. Zijn wensenlijstje wordt grotendeels gehonoreerd, maar er is meer:

“De Heer Lasterie zegt, dat we nu wel een projectie lantaarn hebben gekregen, maar dat we die nu niet kunnen gebruiken, omdat geen enkel lokaal donker gemaakt kan worden. De Heer Prang zal den Heer Bogaerd vragen of daarvoor de noodige ramen etc. gemaakt mogen worden.”

In de daaropvolgende vergadering, enkele dagen voor het begin van de zomervakantie, komen voornamelijk agendapunten aan de orde, die van “huishoudelijke” aard zijn.

“Betreffende het schoonmaken van de school, wordt medegedeeld dat de tegenwoordige werkvrouw, vrouw van Nimwegen, dat niet meer doen kan. De Heer Lasterie zal proberen een andere te vinden. Dit schoonmaken moet 2 maal per week geschieden, 's Woensdags een kleine en des Zaterdags een groote beurt, terwijl 's Winters de kachels aangemaakt moeten worden. Het loon van de werkvrouw zal bedragen f 2,- per week en f 1,50 per week voor het aanmaken der kachels, terwijl voor de groote schoonmaak f 8,- extra wordt gegeven. Het gewone loon loopt dan door.

De kachels moeten weggehaald en ingesmeerd worden. De Heer Prang vraagt of de mannen van de fabriek, die dat vroeger deden, dit ook nu nog kunnen doen. De Voorzitter meent van wel, in elk geval vragen. De Heer Lasterie zegt dat ook voor aanmaakhout en turf gezorgd moet worden.

Het behang van het spreekkamertje in de school laat los, vast laten maken.

De Heer Lasterie deelt mede dat er 2 mensen aan de school zijn geweest om de pompen na te zien. Het water is troebel.

Het behang in de woning van den Heer Lasterie is overal slecht, terwijl er ook eenig schilderwerk nodig is. Aan F. van der Woord te Lage Vuursche zal opgaaf worden gevraagd.”

In het jaarverslag van het schooljaar 1918 – 1919 staan enkele vermeldenswaardige zaken, die niet of nauwelijks ter sprake komen in de al eerder uitgebrachte bestuursverslagen.

“Wegens de petroleumnood is het Bestuur er noodgedwongen toe overgegaan de onderwijzerswoning en een lokaal van electrisch licht te doen voorzien. Aangezien de Directie van de fabriek er bezwaar tegen maakte de kosten daarvan te betalen, is dit uit het Reserve fonds betaald.

In Februari l.l. herdachten wij op feestelijke wijze het 12 1/2 jarig bestaan onzer school. Van verschillende zijden werd daarbij spontaan medewerking ondervonden.

In de eerste plaats van den Heer Bogaerd, Directeur der zeepfabriek, die zowel als in zijn kwaliteit als in privé op krachtige wijze van zijn medewerking blijk gaf. Bovendien overhandigde hij, namens de Directie, met een sympathieke toespraak een kostbaar en zeer nuttig geschenk, n.l. een 60 tal leesboeken in prachtband, welk geschenk door het Bestuur natuurlijk dankbaar werd aanvaard. Niet alleen om het geschenk zelf, maar ook den geest die eruit spreekt. Het kan niet anders of een dergelijk prettige samenwerking tusschen Directie en schoolbestuur moet strekken tot welzijn der kinderen.

In de tweede plaats komt een woord van dank toe aan ons geacht en ijverig Hoofd den Heer Lasterie. Deze toch heeft in de maand Februari avond aan avond als 't ware al zijn vrije tijd opgeofferd voor de voorbereiding en regeling van ons zoo zeer geslaagd feest. En dat dit feest zoo goed geslaagd is, is voor een groot deel aan zijn ijverig werken en flinke leiding te danken. Ook zijn vrouw en kinderen hebben daarbij danig geholpen. Wie er ook kwamen, hoeveel er ook kwamen, zij waren altijd welkom, het huis stond altijd voor een ieder open.

Ook de bewoners van den Dolder, van alle gezindten, hebben op milde wijze bijgedragen aan om op onbekrompen wijze te kunnen feest vieren. Waar allerwegen zooveel tweedracht heerscht op allerlei gebied, daar doet het weldadig aan dat menschen van zoo verschillende richting het feest van onze Christelijke school zoo eensgezind hebben gesteund.

Ook de oud-leerlingen en leerlingen hebben zich niet onbetuigd gelaten en allen medegewerkt om ons feest te doen slagen en inzonderheid voor onzen Voorzitter, onvergetelijk te maken.

Dit feest heeft nog ten gevolge gehad de oprichting van de zangvereniging Excelsior, welke vereniging dus tot een blijvend aandenken van jubileum kan strekken.”

Eind september 1919, na voorlezing van de notulen, komen de volgende punten ter tafel.

“Ingekomen is de rekening van P. van Ven, Amersfoort a f 326,10 voor het behangen en bijschilderen van de onderwijzerswoning, alsmede f 61,80 van den stuccadoor voor diezelfde woning. Dit bedrag, zijnde bijeen f 387,90 moet uit het reservefonds betaald worden.

Herhalingsonderwijs. De Heer Lasterie deelt mede dat zich daarvoor 26 leerlingen hebben aangemeld. De bedoeling is des Maandags, Dinsdags en Vrijdags, des avonds van 7 tot 9 uur, de lessen te geven. Het zal dan noodzakelijk zijn dat er minstens een electrisch licht bijkomt. De Heer Prang zal onderzoeken wat de kos-

ten daarvan zullen zijn en aan den Heer Bogaerdt vragen of de Directie dat zal willen betalen. De Heer Lasterie zal aan den schoolopziener vragen of vuur en licht voor de herhalingschool aan het Bestuur zal worden vergoed. De leermiddelen moeten door de leerlingen zelf betaald worden.

De Heer Lasterie deelt mede dat de tegenwoordige werkvrouw de school niet meer kan schoonmaken. Hij heeft echter reeds een ander gevonden n.l. vrouw Kooy van de Hoeve.

Voor het aanschaffen van aanmaakturven zal de Heer Lasterie zorgen."

Nog geen week later, op de algemene vergadering,

"merkt de Heer Lasterie op naar aanleiding van het verslag, dat hij zeer gevoelig is voor de vriendelijke woorden daarin aan hem gewijd, maar dat ook Mej. Becker en de Heer van Manen zich voor het feest ten zeerste hebben ingespannen, hetgeen hierbij dankbaar en zeer gaarne wordt erkend. Mevr. Pleines merkt nog op dat het geschenk van de oud leerlingen niet is vermeld, welk verzuim hierbij wordt hersteld. Bedoeld geschenk bestond uit een zoogenaamde tooverlantaarn die op het feest en later ook op school reeds goede diensten bewezen heeft.

De Heer Lasterie krijgt nu het woord en houdt een praatje over schooltijden en vakantie. Hij meent dat de kinderen in de eerste zes jaren van hun leven meer leeren dan hij ze in de volgende zes jaren kan bijbrengen. Op zesjarigen leeftijd naar school is te vroeg, ofschoon veel ouders het te laat vinden. De leerplichtwet zegt niet later dan zeven jaar. De Grieksche wijsgeeren wilden niet aanvangen voor het tiende levensjaar en de tegenwoordige wetenschap is het daarmede grootendeels eens. Door de eischen die de Maatschappij stelt, zijn de ouders wel gedwongen om te vragen, hoe jong neemt de school mijn kinderen aan. Een uitweg is de fröbel school, waar kinderen van drie en vier jaar reeds worden aangenomen. Dit is eigenlijk geen school, maar meer een speeltuin en dan niet schadelijk. De overgang van moeder naar school is dan niet zoo groot. Het moet worden spelend leeren, langzaam en prettig en niet te lang. De wet zegt minstens 20 uren per week. Hier is het b.v. 27 uur gedurende 5 dagen. Een pauze in de schooltijden is dan ook zeer gewenscht en de vacantes onmisbaar. De Voorzitter dankt den Heer Lasterie voor zijn praatje, maar zegt het niet geheel met hem eens te zijn."

Vooralsnog heeft ook het voortschrijdend inzicht op het gebied van onderwijs en opvoeding nog niet geleid tot consensus.

Herdenking fatale brand op Dennendal

Door Evert Kok

Afgelopen juli was het 25 jaar geleden dat zes jonge bewoners van Dennendal het slachtoffer werden van een fatale brand. In de nacht van 12 op 13 juli 1982 brak deze brand uit in hun paviljoen 'De Grashoek'. Op 26 oktober aanstaande zal deze dramatische gebeurtenis officieel worden herdacht bij het monument op Dennendal. Op dit monument (zie foto) staan de namen van de slachtoffers. Destijds haalde deze gebeurtenis vanzelfsprekend ook de landelijke pers. Hierna volgt een fragment uit een artikel dat de gebeurtenissen kort samenvat:

6 jonge levens verloren bij brand in Den Dolder.

In de nacht van 12 op 13 juli brak brand uit in paviljoen 'De Grashoek' van de zwakzinnigeninrichting Dennendal in Den Dolder. Zes pupillen in de leeftijd van 16 tot 21 jaar kwamen door rookverstikking om het leven. Zij bevonden zich allen in een aparte afdeling van het paviljoen. De deur naar het andere gedeelte waarin veertien jongere kinderen sliepen, zat op slot. In het paviljoen was 's nachts geen leiding aanwezig. Bewaking geschiedde vanuit een nabijgelegen paviljoen met behulp van een intercom. Toen de nachtzuster een van de pupillen op de intercom



Het monument tegenover de plek waar het gebouw stond, zomer 2007

'brand, brand' had horen zeggen. rende zij in paniek naar buiten, zag de rook en waarschuwde collega's. Samen brachten zij de veertien jongste kinderen in veiligheid. Pas daarna werd de brandweer gealarmeerd. Toen die drie minuten later verscheen, waren de zes oudste pupillen niet meer te redden. De oorzaak van de brand kon niet achterhaald worden.

In deze Kroniek blikken we samen met twee brandweermannen die bij deze brand aanwezig waren op de gebeurtenissen terug.

De in het artikel hierboven beschreven paniek kunnen Hans van de Bult en Wout Stam zich nog goed herinneren. Beiden waren destijds als lid van de vrijwillige brandweer in Den Dolder direct bij dit drama betrokken. Wout Stam: 'De brand was op een maandagnacht. Ik lag nog niet zo lang in bed na thuiskomst van onze wekelijkse oefenavond. 'Brandmelding – Dolderseweg 164 Dennendal' was het bericht dat doorkwam. Ook tijdens het aanrijden naar de plaats van de brand was er geen verdere informatie voor ons. Toen we door de flauwe bocht reden die zich voor de Grashoek bevond werden we geconfronteerd met een enorme vlammenzee die uit de achterzijde van het pand kwam. Zoals wel vaker bij incidenten van deze omvang was de eerste informatie die we kregen verwarrend en heerste er paniek rondom het paviljoen.'

Wout Stam was destijds vier jaar lid van de vrijwillige brandweer. De brand in de Grashoek was zijn eerste ervaring met een brand met slachtoffers. Tot op heden is het ook het ergste incident dat hij heeft meegemaakt.

Hans van de Bult was in 1982 net begonnen bij de vrijwillige brandweer. De Grashoek werd zijn eerste echte uitruk die direct een onuitwisbare indruk moet hebben achtergelaten. In de fragmentarische herinneringen van beide mannen komt niet alleen de grote paniek nog naar voren, ook de intense hitte kunnen zij zich nog levendig voor de geest halen. Wout Stam: 'Ik werd samen met een andere collega in het voorste deel naar binnen gestuurd om naar slachtoffers te zoeken. Het achterste deel stond toen al in lichterlaaie. De eerste ruimte die we betraden was een bad/douche ruimte. Door de enorme hitte zijn we niet verder gekomen dan een meter of drie. Onverrichterzake moesten we terug naar buiten. Enkele minuten later werden we geattendeerd op de mogelijke aanwezigheid van één van de bewoners in een ruimte waarvan in een eerder stadium verondersteld werd dat er niemand aanwezig was. In deze ruimte troffen we inderdaad een slachtoffer aan. We hebben dit slachtoffer naar buiten gebracht en overgedragen aan anderen die een reanimatiepoging deden. Helaas had deze poging niet het gewenste resultaat.'

Hans van de Bult is tijdens deze brand vooral met bluswerkzaamheden buiten actief geweest. 'Ik weet nog wel dat ik na afloop hoopte dit niet vaker mee te maken. Toen het tegen de ochtend licht werd en we zicht kregen op de restanten van het gebouw werden we geconfronteerd met de stoffelijke overschotten van de slachtoffers. Afschuwelijke beelden die je toch je hele leven bij je houdt.'

Beide brandweermannen zijn er van overtuigd dat ze destijds gezien de omstandigheden en de beschikbare informatie het maximale gedaan hebben. Voor hen is het een ervaring die grote indruk heeft achtergelaten en waar ze nog dagen mee rondgelopen hebben. Tot op de dag van vandaag is ook bij hen onbekend wat de oorzaak van de brand was.

Deze brand behoort in brandweerkringen nog steeds tot de categorie 'meest fatale branden'. Er vielen immers zes slachtoffers te betreuren. De omstandigheden die bijgedragen hebben aan de fatale afloop waren destijds aanleiding om de brandbeveiliging in zorginstellingen grondig onder de loop te nemen. Brandmeldinstallaties met totaaldetectie en het automatisch ontsluiten van deuren bij een brandalarmering zijn sindsdien gebruikelijk in zorginstellingen. Wat dat betreft heeft de brand in de Grashoek een even grote impact gehad als de Schiphof brand van enkele jaren geleden.

<p>ART 1927</p> <p>ing onderhouden</p> <p>EL</p> <p>ekamer, 2 ma- retaire, penaat- te jour, piano, ildstrijen, ledi-</p> <p>enrulters, enz. uur. Goederen zoek afgehaald.</p> <p>N. AXATEUR.</p> <p>NING</p> <p>LAK</p>	<p>verkoop zal worden aange- houden. Te bezichtigen 25a uur vóór de verkoop.</p>	<p>...spreken.</p> <p>...wordt mee- ... Het Bestuur der Vereeniging Bosch en Duit en O., JOCKIN, Voorz.</p> <p>naa Bestelling</p> <p>P</p> <p>Hoeveel</p> <p>bredehogels waren</p> <p>Op en om den menschenbriend? Na een leven vol gebaren, Vechtend met de woeste haren, Heeft hij thans, na 80 jaren, Rust en brede wel verdiend!</p> <p>N. 6</p> <p>Zie de Duit-Puzzle van den 80-jarigen Reider en Zeekampioen DORUS RIJKERS in de bladen van voor twee weken, of vraag een afdruk aan bij de Koninklijke Zeepfabrieken De Duit n.v. CHR. PLEINES, Afd. „Puzzle's“, Den Dolder (U.)</p> <p>VERIJMIG HET CONCEPTORFAU N. 7 INNOVATIEUW 1927</p>
---	--	--

Advertenties in de Zeister Courant op 12 februari 1927 (boven) en 26 februari van dat jaar (volgende bladzijde) ter gelegenheid van de 80ste verjaardag van Dorus Rijkers

